

МІОК Міжнародний інститут
освіти, культури
та зв'язків з діаспорою

МІЖНАРОДНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
«УКРАЇНСЬКА
МОВА У СВІТІ»

ЗБІРНИК

ЛЬВІВ, 2024

УДК 811.161.2(4/9)(063)

У 27

Редакційна колегія:

Ірина Ключковська (к. пед. н., доц.)

Оксана Горда (к. філол. н.)

Оксана Трумко (к. філол. н.)

Українська мова у світі : Збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 21 серпня 2024 р. Львів, 2024. 210 с.

До збірника увійшли наукові доповіді учасників VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Українська мова у світі». Об'єктом наукового обговорення стали питання функціонування української мови у світі, проблеми методики викладання української мови як іноземної, організація навчального процесу в українознавчих осередках у світі, використання новітніх технологій у викладанні, статус української мови як світової, мовне законодавство. Збірник призначений для широкого кола науковців, студентів, аспірантів і викладачів.

Комп'ютерна верстка: Руслана Галецька

Літературна редакція: Галина Бойко, Оксана Галайчук, Ольга Руснак

Відповідальність за зміст несуть автори. Точки зору авторів публікацій можуть не збігатися з поглядами редакційної колегії.

Оксана КУЧЕРУК

Українська мова у школах Німеччини: виклики, можливості	86
--	----

Назар МАРТИНЮК

Світовий Конгрес Українців як популяризатор української мови в Україні та світі (1991–2024)	96
--	----

Микола НАГІРНИЙ

Українська мова у Хорватії: історія та перспективи	103
--	-----

Леся НАЗАРЕВИЧ

Тандем-метод у навчанні української мови як іноземної: досвід взаємодії	109
--	-----

Світлана ОНИСЕНКО

Українська Велика Британія: лінгвокраїнознавчий аспект викладання УМІ для англомовних слухачів	115
---	-----

Жанна ПАСІЧНИК

Українська мова у світі сьогодні: сфери функціонування ...	119
--	-----

Наталя ПАХАЛЬЧУК, Олексій ФЕДУРУК, Тетяна КРАВЧУК

Українська спадщина в Данії: освітні ініціативи для збереження мови та культури	123
--	-----

Оксана ПЕТРУК

Навчальні втрати учнів-представників національних спільнот з української мови	129
--	-----

Леся НАЗАРЕВИЧ

(Тернопіль, Україна)

ТАНДЕМ-МЕТОД У НАВЧАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ: ДОСВІД ВЗАЄМОДІЇ

Після повномасштабного вторгнення росії в Україну в усьому світі посилився інтерес до української мови. Розкриємо особливості вивчення української мови як іноземної на основі тандем-методу в Дартмутському коледжі (США), де студенти-американці з 2023 р. почали опановувати нашу мову в змішаному режимі: офлайн із проф. Вікторією Сомовою та онлайн разом із партнерами факультету комп'ютерно-інформаційних систем та програмної інженерії Тернопільського національного технічного університету ім. І. Пулюя.

У науковій літературі під тандем-методом розуміють спосіб вивчення іноземної мови двома партнерами з різними рідними мовами, які працюють у парі. Тема партнерського навчання не нова, вона активізувалася у 60-х рр. XX ст. під час німецько-французьких студентських зустрічей. В Україні таке навчання реалізують переважно як індивідуальний обмін через соцмережі. Теоретичні засади та принципи, на яких ґрунтується тандем-метод, у наукових розвідках розкрили Н. Богданець-Білокаленко, О. Фідкевич, О. Осова, І. Жукевич та інші автори. Ірина Забіяка акцентувала на важливості застосування тандем-методу в технічних ЗВО. На її думку, діяльність фахівців

технічного профілю пов'язана «з постійними контактами між представниками різних культур у процесі взаємодії, на ділових переговорах, міжнародних презентаціях, конференціях, виставках тощо», а тандем-метод допомагає ефективно опанувати іноземну мову [2, с. 132].

Н. Бакуліна, Н. Богданець-Білокаленко, І. Жукевич, І. Забіяка, О. Осова, О. Фідкевич, аналізуючи тандем-технології в навчанні іноземних мов, акцентують на партнерській моделі навчання, відсутності центрального елемента (вчителя). З метою запобігти хаотичному підходу до вибору тем під час вивчення мови, ми свідомо запровадили двосторонню модуерацію кожної групи. Співпраця між Дартмутським коледжем і ТНТУ базувалася на продуманій програмі, календарному плануванні, стратегії «виграв-виграв», аудиторній роботі з викладачем і позааудиторній роботі з мовним партнером (не фахівцем), де тандем-метод дає змогу студентам у природний спосіб (через діалог, візуальний контакт, відсутність ієрархії) вивчати мову, відкривати культуру одне одного. Маємо на меті описати тандем-метод і його інтегрування в курс УМІ.

Викладачі-партнери (проф. Вікторія Сомова та доц. Леся Назаревич), виходячи з поставленої мети – розговорити студентів, велику увагу приділили організації навчального процесу й сформували тандем-групи за інтересами. Навчання тандем-партнерів передбачало: аудиторну роботу (4 рази на тиждень), онлайн-заняття з тандем-партнерами двічі на тиждень. Основним інструментом навчання був підручник

«Подорожі UA» [4], доповненням до окреслених тем у підручнику слугували 20-хвилинні відеолекції з фонетики (1 раз на тиждень), спеціально створені та озвучені флешкартки з лексичними одиницями та прикладами вживань, ментальні мапи та онлайн-вправи, спрямовані на розвиток зв'язного мовлення. Крім того, тандем-партнери створювали в парі тематичні відео, практикуючи усне і писемне мовлення: спершу вони читали українською та англійською мовами інструкцію про те, як підготуватися до відео, згодом обирали тему, писали сценарій, консультувалися з однокласниками та викладачами, оформлювали чернетку з субтитрами, редагували текст субтитрів, робили опис відео, вказуючи авторів, тему, мету, короткий зміст. Також тандем-партнери працювали над перекладами віршів українських військових і воєнних п'єс англійською мовою за запропонованим алгоритмом: 1) читання в парі, 2) укладання словничка, 3) дослівний переклад тексту, 4) художній переклад, 5) редагування та обговорення, 6) читання, 7) репетиції, 8) підготовка до творчого вечора, 9) власне вечір поезії: (подія з 2-х частин), 10) постановка п'єс за участі американських студентів. Усі проєкти були публічними, що посилювало відповідальність кожного до підготовки. Модерація від викладачів полягала в тому, щоб нагадувати про часові межі, редагувати переклади та сценарії відеопроєктів, розробляти дидактичні матеріали. Завдання імпонували студентам і з України, і з Америки. Такі завдання зблизили студентів, адже вони разом придумували сценарії,

монтували відео, працювали над субтитрами, редагували.

Програма кожної дисципліни передбачає форму контролю. Мовний курс УМІ в першому семестрі завершувався іспитом і публічним виступом з перекладами поетичних творів військових. З метою створення сприятливого психоемоційного клімату, екзамен для студентів Дартмутського коледжу відбувся в ігровій формі на платформі «Кахут». Запитання охоплювали всі опрацьовані теми та всі види мовленнєвої діяльності: читання, говоріння, аудіювання, письмо. Окрім граматичних і лексичних завдань, були лінгвокультуральні й творчі (опис малюнків). Робота над перекладами віршів і прози військових тривала впродовж семестру і була своєрідним підсумком навчання. Поезія привернула увагу американської аудиторії до війни в Україні.

Тандем-метод передбачає двостороннє вивчення мови, отож відбулося взаємозбагачення: студенти ТНТУ навчилися розмовної англійської мови, а не книжної. Американці відкрили для себе українські сленгові одиниці та жаргонну лексику. Знову ж таки, крім мети вивчити мову / зануритися в мову і в культуру, робота над віршами та п'єсами про війну дала змогу американській аудиторії бути в моменті з українцями: з нашим болем і з нашою долею в часі війни. Погоджуємося з думками колег-науковців, які зазначають, що успішна взаємодія потребує високого рівня мотивації, готовності до вивчення іншої мови; відповідного лексичного запасу; знань, терпеливості, гнучкості, усвідомлення та прийняття

цінностей іншої культури, а також реалій сьогодення; емпатії до представників інших культур, держав, національностей; готовності до толерантного спілкування; вміння озвучувати задоволення / незадоволення від партнерської взаємодії [1; 2; 3]. ТанDEM-метод спрацював у нас як частина цілісного мовного курсу, вважаємо його доступним та ефективним за умови модерування. Його інтеграція допомогла досягти мети – зацікавити та популяризувати українську мову, літературу, культуру; сформувати комунікативну компетенцію: здатність іноземців порозумітися, а згодом вільно спілкуватися з носіями мови на різні теми; розговорити інокомунікантів за короткий проміжок часу; ознайомити з культурними особливостями України.

Серед переваг танDEM-навчання виокремлюємо: природне і дружнє середовище, індивідуалізацію процесу, власний темп і ритм навчання, гнучкий графік, розширення словникового запасу; можливість за короткий проміжок часу подолати не лише тривожність і невпевненість, а й мовний бар'єр. Студенти виокремлюють роботу над помилками в гугл-документі та редагування як одну з найефективніших вправ з удосконалення письма, зауважують, що регулярність занять, систематичне повторювання, запис щоденних голосових повідомлень дисциплінують. Недоліками танDEM-партнери вважають чіткі часові рамки, конкретні теми і завдання, технічні несправності, швидке перемикання мовного коду на початковому етапі вивчення мови, звикання до вимови одного партнера.

Інтегрувати тандем-метод у навчальні програми УМІ – це перспективно, оскільки партнерське навчання дає можливість пізнавати різні культури, популяризувати українську мову, відкривати світові правду про події в Україні. Тандем-партнери стають, як правило, добрими друзями й амбасадорами України, відкидають російську пропаганду і є готовими до міжкультурної комунікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богданець-Білоskalенко, Н., Фідкевич, О. Роль тандем-методу у формуванні багатомовності учнів і учениць закладів загальної середньої освіти з навчанням мовами національних меншин. *Acta Pedagogica Volynienses*. Вип. 1. 2023. С. 50–58.
2. Забіяка І. Модель формування міжкультурної компетенції майбутніх фахівців технічного профілю на основі тандем-методу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Філологія»*. 13(81), 2022. С. 131–135.
3. Осова О. О. Тандем-технології як сучасні технології навчання іноземних мов. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: «Педагогічні науки»*. № 5. 2017. С. 87–92.
4. Nedashkivska A., Sivachenko O., Perets O. Подорожі UA. URL : <https://podorozhiua.com/> (дата звернення: 30.04.2024).